Päijäthämäläisten

HYVINVOINTIKYSELYN TULOKSET 2021

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
The Regional Council of Päijät-Häme

päijät sote

Sosiaalialan
osaamiskeskus Verso

Sisältö

1. Tiivistelmä
2. Kyselyn toteuttaminen
3. Hyvinvointitekijät
4. Osallisuus
5. Työelämä ja osaaminen
6. Yhdistykset hyvinvointia rakentamassa
7. Asuinpaikka ja turvallisuuden tunne
8. Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys
9. Hyvinvoinnin suunta
10. Mikä on tänään tehnyt sinut onnelliseksi?
11. Johtopäätökset

Liitteet: 1. Taustamuuttujat 2. Kysymysteemojen valikoituminen 3. Hyvinvointitekijöiden yhteys muihin tuloksiin

Tiivistelmä

- HYVINVOINTITEKIJÄT
- OSALLISUUS
- TYÖELÄMÄ & OSAAMINEN
- YHDISTYKSET
- ASUINPAIKKA & TURVALLISUUDEN TUNNE
- KESTÄVÄ KEHITYS
- HYVINVOINNIN SUUNTA

- Hyvinvointitekijöistä suurin merkitys vastaajille oli terveydellä, ihmissuhteilla ja luonnolla.
- Osallisuudella voidaan tutkitusti vahvistaa asukkaiden hyvinvointia. Osallisuuden astetta on mitattu Sokran osallisuusindikaattorilla. Vastaajat kokivat olevansa tarpeellisia muille, heihin luotetaan, päivittäiset tekemiset ovat merkityksellisiä ja he pystyvät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun.
- Lähes 30% vastaajista kertoi jonkin asian vaikeuttavan heidän työelämäänsä osallistumista. Suurin merkitys koettiin olevan terveyteen ja toimintakykyyn liittyvillä ongelmilla, elämäntilanteella ja työmotivaation vähenemisellä (työssä olevat vastaajat).
- Päijät-Hämeessä yhdistysten merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä on vahvasti tunnistettu. Vastaajista 36% kertoi osallistuvansa yhdistystoimintaan ja sen koettiin tarjoavan kiinnostavaa tekemistä ja harrastustoimintaa, tukea vuorovaikutukseen ja ihmisten kohtaamiseen sekä vaikuttamismahdollisuuksia.
- Asuinpaikassaan vastaajat arvostivat eniten luonnonläheisyyttä, terveellisyyttä ja hyvää ilmanlaatua sekä rauhallisuutta.
- Kyselyn vastaajat kokivat heidän turvallisuuden tunnetta vahvistavan eniten ihmissuhteet ja yhteisöllisyys, toimeentulo sekä asuinympäristön turvallisuus.
- Lähes puolet vastaajista koki melko tai erittäin paljon huolta ilmastonmuutoksesta. Vastaajat kokivat julkiset toimet ja päätökset riittämättömiksi tai vääriksi ja huolta aiheuttivat erilaiset ääri-ilmiöt sekä ilmastonmuutoksen seuraukset. Huolen kuvailtiin aiheuttavan mm. ahdistusta, pelkoa ja voimattomuutta.
- Vastaajista lähes puolet näki hyvinvointinsa olevan ennallaan viiden vuoden kuluttua.

Hyvinvointikysely päijäthämäläisille 1.9.-26.9.2021

ASUKKAIDEN ÄÄNI

- Kyselyn tavoitteena oli selvittää asukkaiden **kokemuksia hyvinvoinnista ja hyvinvointivajeista**.
- Kaikille avoimeen nettikyselyyn vastasi **1 214** päijäthämäläistä *.
- Kohderyhmänä erityisesti **työikäinen väestö.**
- Vastauslinkkiä jaettiin valmisteluun osallistuneiden organisaatioiden, kuntien, yhdistysten ja järjestöjen www-sivuilla sekä sosiaalisessa mediassa.
- Aineistossa painottuvat **naiset ja korkeasti koulutetut, työelämässä olevat** sekä **pienempien kuntien vastaajat**. Lisäksi kuntien välillä on eroja vastaajien valikoitumisessa.
- Tulosten **hyödyntäminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä** (hyte) niin hyvinvointialueella kuin kunnissa.
- Tavoitteena **toistettavuus ja tiedon rikastaminen** (2 tai 4 vuoden välein).

* Itsevalikoitumiseen pohjautuva näyte. Osa kysymyksistä oli vapaaehtoisia, jolloin vastaajamäärä vaihtelee kysymyksittäin. Vapaaehtoisten kysymysten vastaajamäärä on ilmoitettu tuloksista kerrottaessa.

Hyvinvointikysely päijäthämäläisille

TEEMAT

Alueellinen hyvinvointikertomus

ELINTASO
ELÄMÄNLAATU
ELINYMPÄRISTÖ
TURVALLISUUS

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma HYTE-kärjet

MIELEN HYVINVOINTI
OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS
ARJEN TURVALLISUUS
PÄIHTEETTÖMYYS JA TERVEET ELINTAVAT

KYSELYN SUUNNITTELUUN JA TOTEUTTAMISEEN OSALLISTUNEET

- Päijät-Hämeen hyvinvointikertomusta ja –suunnitelmaa valmisteleva työryhmä
- Sosiaalialan osaamiskeskus Verson henkilöstö
- Päijät-Hämeen Yhdistysfoorumi
- Päijät-Sote/ Kestävä kehitys
- Päijät-Sote/ Muutosohjelman kärki 2.1 työryhmä
- Kuntien hyvinvointikoordinaattorit

Tavoitteena on tulosten rikastaminen yhdistysten ja verkostojen kanssa

HYVINVOINTITEKIJÄT

Että on katto pään päällä, ruokaa kaapissa ja läheisiä joiden kanssa jakaa arki.

Että ei tarvitse laskea jokaista senttiä.

Että ei tarvitse pelätä väkivaltaa tai muuta aggressiivista häirintää.

Että on fyysisesti terve.

Että saa tarvittaessa apua ongelmiinsa eikä jää yksin niiden kanssa.

Ettei hylätä.

Vastaajien tyytyväisyys hyvinvointitekijöihin

- merkitys omalle hyvinvoinnille

Vastaajien määrä: 1214

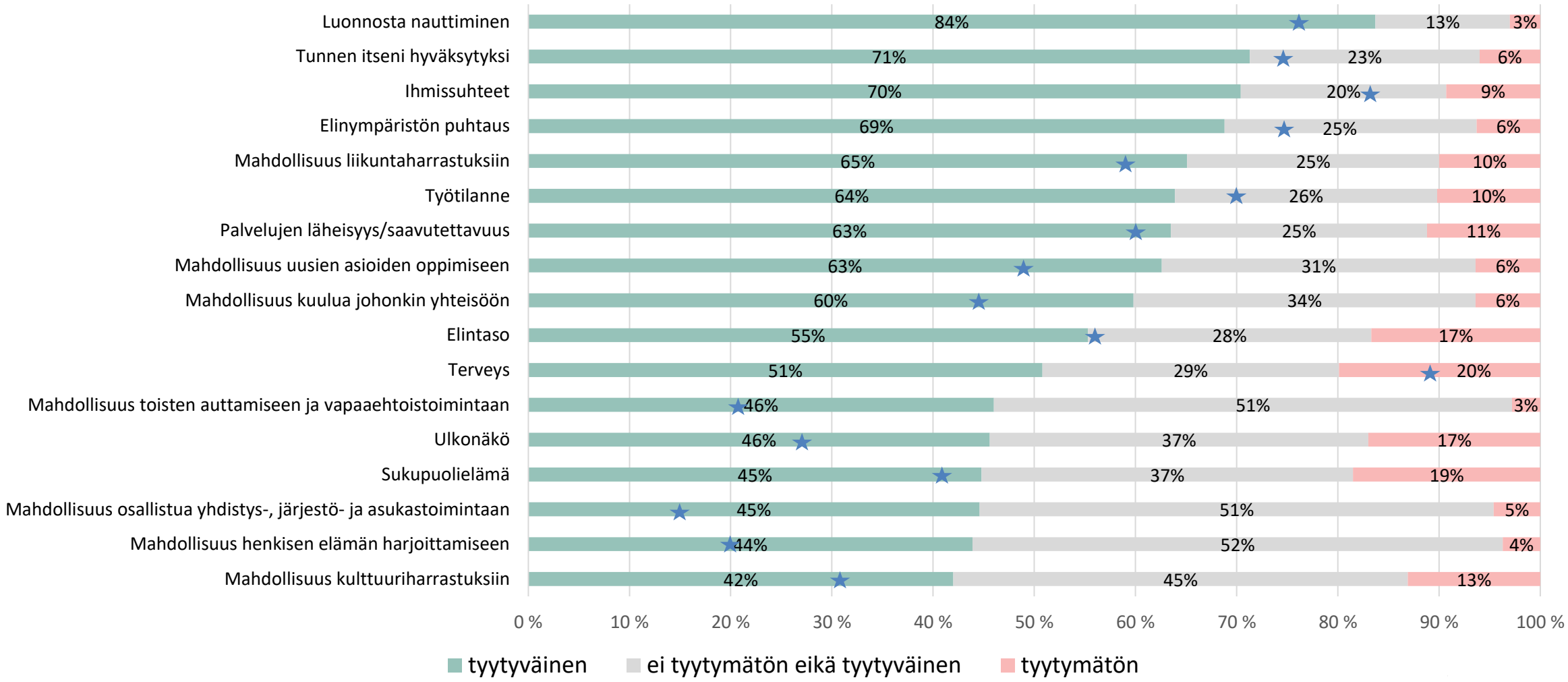

★ = hyvinvointitekijällä suuri merkitys omalle hyvinvoinnille

Kerro omin sanoin hyvinvointiisi vaikuttavista asioista

Vastausten määrä: 571

1. **SOSIAALISET SUHTEET (362)**	perhe, parisuhde, lapset, läheiset, ystävät, työkaverit, naapurit, yhteisöt, yksinäisyys
2. **TERVEYS (241)**	terveydentila, kivuttomuus, sairaudet, fyysinen kunto, mielen hyvinvointi, raittius, toimintakyky
3. **HARRASTUKSET JA VAPAA-AIKA (165)**	harrastaminen, kulttuuri, mielekäs tekeminen, vapaus, oma aika, itsensä toteuttaminen & kehittäminen
4. **TYÖ (158)**	työ, työn mielekkyys ja arvostus, työttömyys, työaika, työilmapiiri, kiire ja kuormitus
5. **LUONTO (154)**	luonto, ulkoilu, eläimet, puhdas ilma, vesistöt, lähiluonto, luontopolut
LIIKUNTA (108)	liikunta, liikuntamahdollisuudet, urheilu, hyötyliikunta, lenkkipolut
ELINYMPÄRISTÖ (108)	koti, asuinympäristö, maaseutu, kaupunki, rauha, viihtyvyys
TOIMEENTULO (106)	talous, palkka, sosiaaliturva, velkaantuminen, taloudellinen turva, eläke
PALVELUT JA AVUNSAANTI (71)	terveyspalvelut, vanhusten hoito, päiväkoti, koulu, kirjasto, avun saaminen
RAVINTO (52)	ruoka, ruokarytmi, kotiruoka, hyvä ruoka, juoma
TURVALLISUUS (49)	turvallinen ympäristö, -parisuhde, -kasvuympäristö, turvallisuuden tunne, turvattomuus, pelko
LEPO JA UNI (44)	yöunet, nukkuminen, lepo, palautuminen
LIIKENNE (28)	etäisyydet ja kulkuyhteydet, liikennekulttuuri, julkinen liikenne, autoilu
OMA ASENNE (26)	positiivinen asenne, unelmat, usko tulevaan
ARJEN SUJUVUUS (23)	tasapainoinen arki, mielekäs arki, aikataulut
HENGELLISYYS (16)	seurakunta, usko, uskonnolliset yhteisöt
AUTTAMINEN JA VAPAAEHTOISTYÖ (7)	muiden auttaminen, omaisten auttaminen, vapaaehtoistyö

Yhteenveto

HYVINVOINTITEKIJÄT

Minä itse oman elämäni ohjaksissa, riittävällä tukiverkolla ja hyvällä luottamuksella tulevaisuutta kohtaan.

- **Vastaajien tyytyväisyys hyvinvointitekijöihin ja niiden merkitys hyvinvoinnille ovat pääsääntöisesti samansuuntaisia.**
- Tyytyväisyyden taso terveyteen, ihmissuhteisiin, elinympäristön puhtauteen ja työtilanteeseen oli matalampaa kuin niiden koettu merkitys hyvinvoinnille.
- **Vastaajien tyytyväisyys hyvinvointitekijöihin elämässään. Top 3.**
  1. **luonnosta nauttiminen (84%)**
  2. **tunnen itseni hyväksytyksi (71%)**
  3. **ihmissuhteet (70%)**
- **Hyvinvointitekijöiden merkitys vastaajille. Suuri merkitys, top 3.**
  1. **terveys (89%)**
  2. **ihmissuhteet (83%)**
  3. **luonnosta nauttiminen (77%)**
- Hyvinvointiin vaikuttavat asiat vastaajien kertomana, top 5:
  1. **sosiaaliset suhteet**
  2. **terveys**
  3. **harrastukset ja vapaa-aika**
  4. **työ**
  5. **luonto**

OSALLISUUS

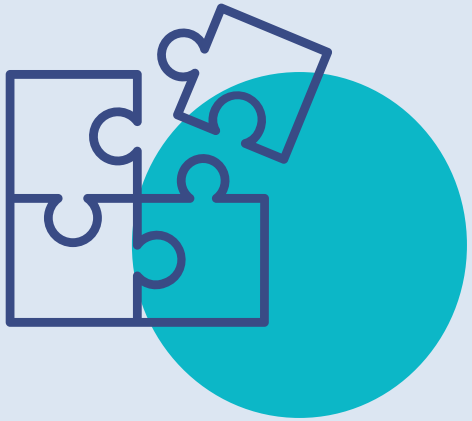

Osallisuuden kokemus on keskeinen osa hyvinvointia

Tutkimukset osoittavat, että osalliseksi itsensä kokeva ihminen tekee hyvinvointiaan palvelevia valintoja, koska hänen tulevaisuushorisonttinsa yltää pidemmälle. Osaton ihminen näkee edessään enemmän riskejä ja kielteisiä asioita.

Asukkaiden osallisuuden edistämisellä on tutkitusti suuret vaikutukset terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen.

Lähde: Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta - THL

Osallisuusindikaattori osallisuuden mittarina

Sokra osallisuusindikaattori © Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2019, all rights reserved

Osallisuusindikaattori
mittaa osallisuuden kokemusta – 10 väittämää

OSATTOMUUDEN KOKEMUS ⟷ OSALLISUUDEN KOKEMUS

Osallisuuden kokemus
esitetään osallisuusindikaattorin pistemäärän keskiarvona. Skaalana 0–100 pistettä.

Taustalla kokonaisvaltainen käsitys osallisuudesta kuulumisena ja kuulluksi tulemisena:

- ❑ **VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET: Vaikuttaminen oman elämän kulkuun ja yhteisiin asioihin**
- ❑ **RESURSSIT: Osallinen yhteisestä hyvästä**
  - Mahdollisuus tuottaa yhteistä hyvää
  - Mahdollisuus nauttia yhteisestä hyvästä

\+ **USKO MAHDOLLISUUKSIEN OLEMASSA OLOON**

OSALLISUUDEN KOKEMUS VOI OLLA SEKÄ SYY ETTÄ SEURAUS:

OSALLISTUMINEN - YKSINÄISYYS - ELÄMÄNLAATU - MIELENTERVEYS
FYYSINEN TERVEYS - TOIMINTA- JA TYÖKYKY - TYÖLLISYYS - KOULUTUS
TALOUDELLINEN TILA/TOIMEENTULO - AINEELLINEN/AINEETON KÖYHYYS

Lähde: Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta - THL

Osallisuuden kokemus

KYSYMYS: MITÄ MIELTÄ OLET SEURAAVISTA VÄITTÄMISTÄ? MERKITSE JOKAISEN VÄITTÄMÄN KOHDALLE SE VAIHTOEHTO, JOKA KUVAA PARHAITEN OMAA KOKEMUSTASI. Sokra osallisuusindikaattori. Vastaajien määrä: 1214

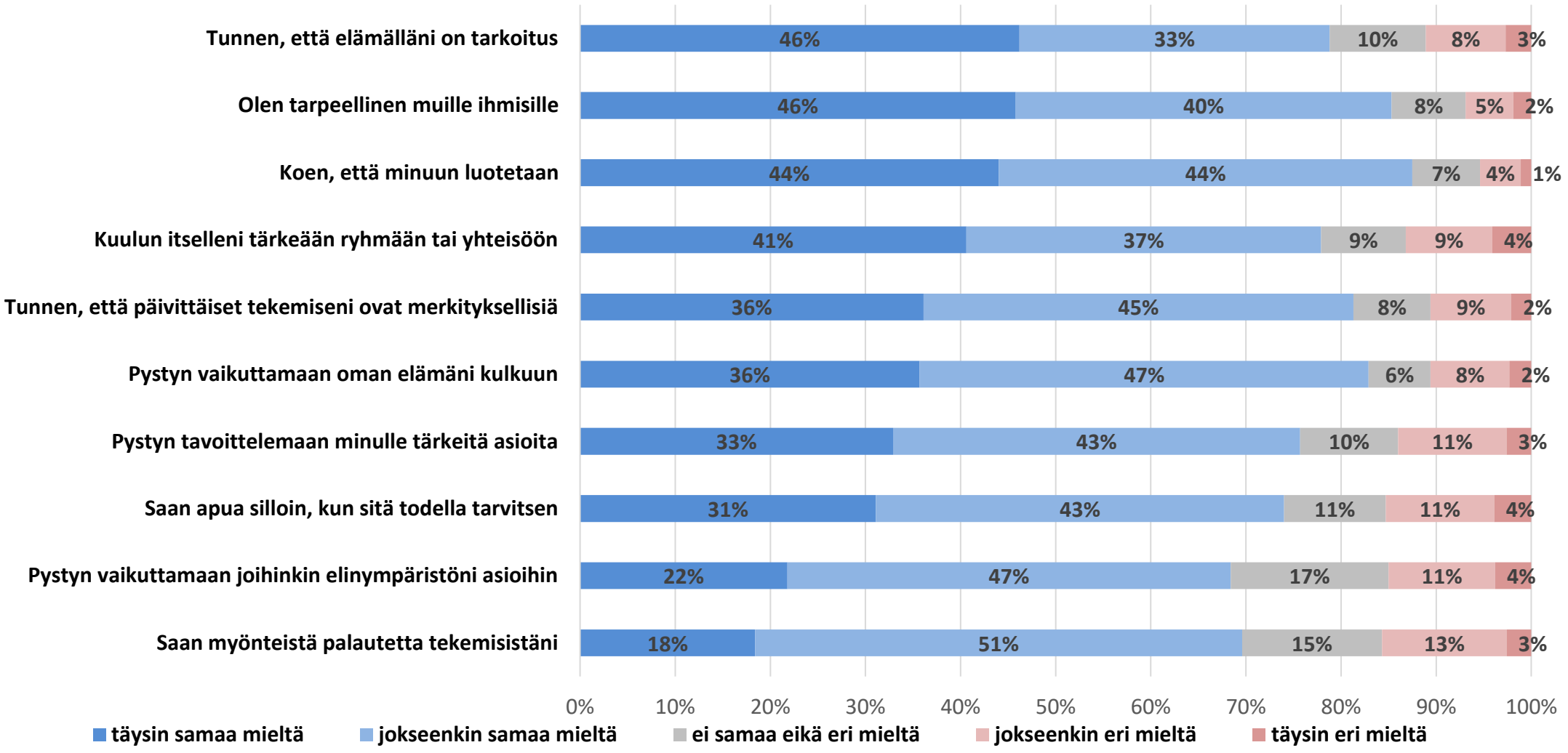

Sokra osallisuusindikaattori © Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2019, all rights reserved

Osallisuusindikaattorin tulokset

PÄIJÄT-HÄME

SUKUPUOLI	
Miehet	71,3 (282)
Naiset	76,2 (908)

ASUINALUE	
Kaupungin keskusta	74,7 (184)
Lähiö	75,0 (484)
Kuntakeskus	75,1 (163)
Muu taajama	74,8 (190)
Haja-asutusalue	73,5 (193)

IKÄRYHMÄT	
18-64v	74,6 (1 081)
Vähintään 65v	75,5 (133)

KOULUTUS	
Perusaste	67,4 (77)
Keskiaste	70,9 (439)
Korkea-aste	78,4 (670)

PÄÄASIALLINEN TOIMINTA	
Ansiotyössä ja yrittäjät	77,1 (853)
Eläkkeellä	73,6 (172)
Työttömät	61,0 (92)
Muut (sis. opiskelu, perhevapaa)	68,6 (97)

OSALLISUUDEN KOKEMUS

↕

OSATTOMUUDEN KOKEMUS

Skaalana 0–100 pistettä.

Osallisuuden kokemus esitetään osallisuusindikaattorin pistemäärän keskiarvona.

Sokra osallisuusindikaattori © Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2019, all rights reserved

Yhteenveto

OSALLISUUS

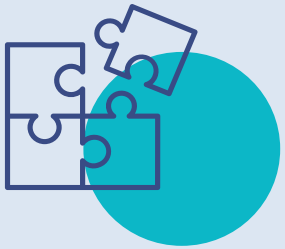

Voi vaikuttaa ajankäyttöön ja vaan nauttia elämästä sekä suoda itselle ja läheisille hyvää oloa.

- **Asukkaiden osallisuudella voidaan tutkitusti vahvistaa hyvinvointia**
- **Yli 80 prosenttia vastaajista on täysin tai jokseenkin samaa mieltä:**
  - **Olen tarpeellinen muille ihmisille**
  - **Koen, että minuun luotetaan**
  - **Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä**
  - **Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun**
- **Hiukan alle 70 prosenttia vastaajista on täysin tai jokseenkin samaa mieltä:**
  - **Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin**
  - **Saan myönteistä palautetta tekemisistäni**
- **Osallisuusindikaattorin systemaattinen hyödyntäminen alueella**
  - **Osana Päijät-Hämeen hyvinvointikertomusta ja suunnitelmaa**
  - **Seurantatietoa ja toiminnan arviointia**
  - **Keskustelun ja ajatusten herättäjä**

Päijät-Hämeen osallisuusindikaattoritulokset ovat samansuuntaisia THL:n kansallisiin tuloksiin verrattuna.
Infograafit - THL

Sokra osallisuusindikaattori © Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2019, all rights reserved

TYÖELÄMÄ JA OSAAMINEN

Työelämään osallistumista vaikeuttavat tekijät 1/3

Vaikeuttaako jokin asia työelämään osallistumistasi? (1214)

EI 73 % **KYLLÄ 27 %**

TYÖELÄMÄÄN OSALLISTUMISTA VAIKEUTTAVAT TEKIJÄT - suuri merkitys:

1. **TERVEYTEEN TAI TOIMINTAKYKYYN LIITTYVÄT ONGELMAT** (49%)
2. **OMA ELÄMÄNTILANNE** (34%)
3. **TYÖMOTIVAATION TAI TYÖHALUJEN VÄHENEMINEN** (26%)

TYÖMAHDOLLISUUKSIEN PUUTE (23%)

TÖIHIN LIIKKUMISEN VAIKEUDET (21%)

KOULUTUKSEN TAI AJANTASAISEN OSAAMISEN PUUTE (20%)

TALOUDELLINEN TILANNE (13%)

PÄIHTEET TAI MUUT RIIPPUVUUDET (1%)

Vastausten määrä: 308

Miten seuraavat asiat vaikeuttavat työelämään osallistumistasi?
(ei lainkaan merkitystä - suuri merkitys)

Vastaajia kaikista seuraavista ryhmistä:
työtön, töissä, yrittäjänä, eläkkeellä, opiskelija, perhevapailla, jokin muu

Työelämään osallistumista paljon vaikeuttavat tekijät 2/3

TYÖTTÖMÄT / TYÖSSÄOLEVAT

TYÖTTÖMÄT

1. Terveyden ja toimintakyvyn ongelmat (66%)
2. Oma elämäntilanne (45%)
3. Työmahdollisuuksien puute (42%)
4. Ikä (36%)
5. Töihin liikkumisen vaikeudet (35%)

Vastaajamäärä 67

ANSIOTYÖSSÄ OLEVAT JA YRITTÄJÄT

1. Terveyden ja toimintakyvyn ongelmat (38%)
2. **Työmotivaation tai -halujen väheneminen (28%)**
3. Oma elämäntilanne (22%)
4. Töihin liikkumisen vaikeudet (14%)
5. Työmahdollisuuksien puute (14%)

Vastaajamäärä 156

Työelämään osallistumista vaikeuttavat tekijät 3/3 -

☑ JOKIN MUU / AVOVASTAUKSET

Vastausten määrä: 78

1. OMAAN TERVEYTEEN LIITTYVÄT ASIAT (19)	mielenterveys, pitkäaikaissairaus
2. TYÖSKENTELYILMAPIIRIIN JA TYÖNANTAJAAN LIITTYVÄT ASIAT (14)	työmäärä ja kuormitus, huono työilmapiiri, vaatimukset, huono johtaminen
3. TYÖPAIKKOJEN PUUTE SEKÄ OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN (8)	työllisyystoimet, sopivien työpaikkojen puute alueella, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
TYÖMATKAT TYÖPAIKAN JA KODIN VÄLILLÄ (7)	pitkät etäisyydet, polttoaineen hinta
LAPSIIN JA LÄHEISIIN LIITTYVÄT SYYT (7)	omaishoitajuus, erityislasten hoito
ELÄKKEELLÄ OLO (7)	osa haluaisi tehdä töitä
TALOUDELLISET SYYT (3)	ulosotto, konkurssi, velkajärjestely
KORONA (3)	pelko, rajoitukset

Osaaminen ja uuden oppiminen

MAHDOLLISUUS UUSIEN ASIOIDEN OPPIMISEEN:
(1214 vastaajaa)

Vastaajista:

63% tyytyväisiä ja **6% tyytymättömiä** mahdollisuuteen oppia uusia asioita.

Merkitys hyvinvoinnille:
(1214 vastaajaa)

Mahdollisuudella oppia uutta on suuri merkitys hyvinvoinnille - 49% vastaajista

& 3% koki ettei uuden oppimisella ole merkitystä hyvinvoinnille.

Miten koulutuksen ja ajantasaisen osaamisen puute vaikeuttaa osallistumista työelämään? (308 vastaajaa)

suuri merkitys 20 % **ei lainkaan merkitystä 48 %**

Muutostarpeet:
(1024 vastaajaa)

20% vastaajista toivoi muutosta osaamiseensa ja ammattitaitoonsa.

Yhteenveto

TYÖELÄMÄ JA OSAAMINEN

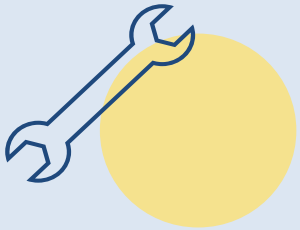

- Liikaa työtä, mikä aiheuttaa uupumisriskin.

-Vamma, pitkäaikaissairaus, tähän liittyvä vaikea elämäntilanne.

- Luottamuksen menettäminen nyky-yhteiskunnassa vallitseviin tapoihin työllistää.

- **Vastaajista 27 % kertoi jonkin asian vaikeuttavan työelämään osallistumistaan.**

- **Työelämään osallistumista vaikeuttavia tekijöitä, joilla suuri merkitys:**
  1. **Terveyteen tai toimintakykyyn liittyvät ongelmat (49%)**
  2. **Oma elämäntilanne (34%)**
  3. **Työmotivaation tai työhalujen väheneminen (26%)**

- **Vastaajista 63 % oli tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa oppia uusia asioita.**

- **Mahdollisuudella oppia uutta koettiin olevan suuri merkitys omalle hyvinvoinnille (49 %).**

- **Koulutuksen tai ajantasaisen osaamisen puutteiden ei koettu vaikeuttavan omaa osallistumista työelämään** - ei lainkaan merkitystä 48 %.

YHDISTYKSET HYVINVOINTIA RAKENTAMASSA

Yhdistystoimintaan osallistuminen

YHDISTYSTEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN:
(1214 vastaajaa)

Vastaajista 36% (433) kertoi osallistuvansa yhdistysten toimintaan.

Alle 65v
33% (357)

<

Vähintään 65v
58% (76)

Naisista
37% (333)

>

Miehistä
33% (92)

Yhdistys-, järjestö- tai asukastoiminnan merkitys vastaajien hyvinvoinnille (1214 vastaajaa)

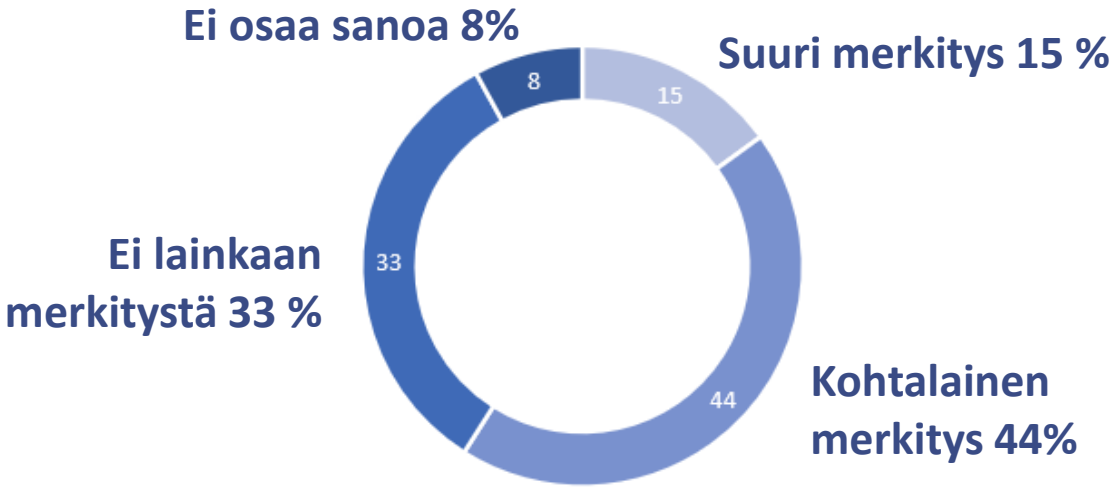

Vastaajien tuen tarpeet: (1024 vastaajaa)

Yhdistyksiltä toivotaan apua digitaitoihin, harrastuksiin ja osallistumiseen, yhteisöllisyyteen ja vaikutusmahdollisuuksiin.

Yhdistysten ja järjestöjen merkitys vastaajien hyvinvoinnin vahvistamisessa

Vastaajien määrä: 428

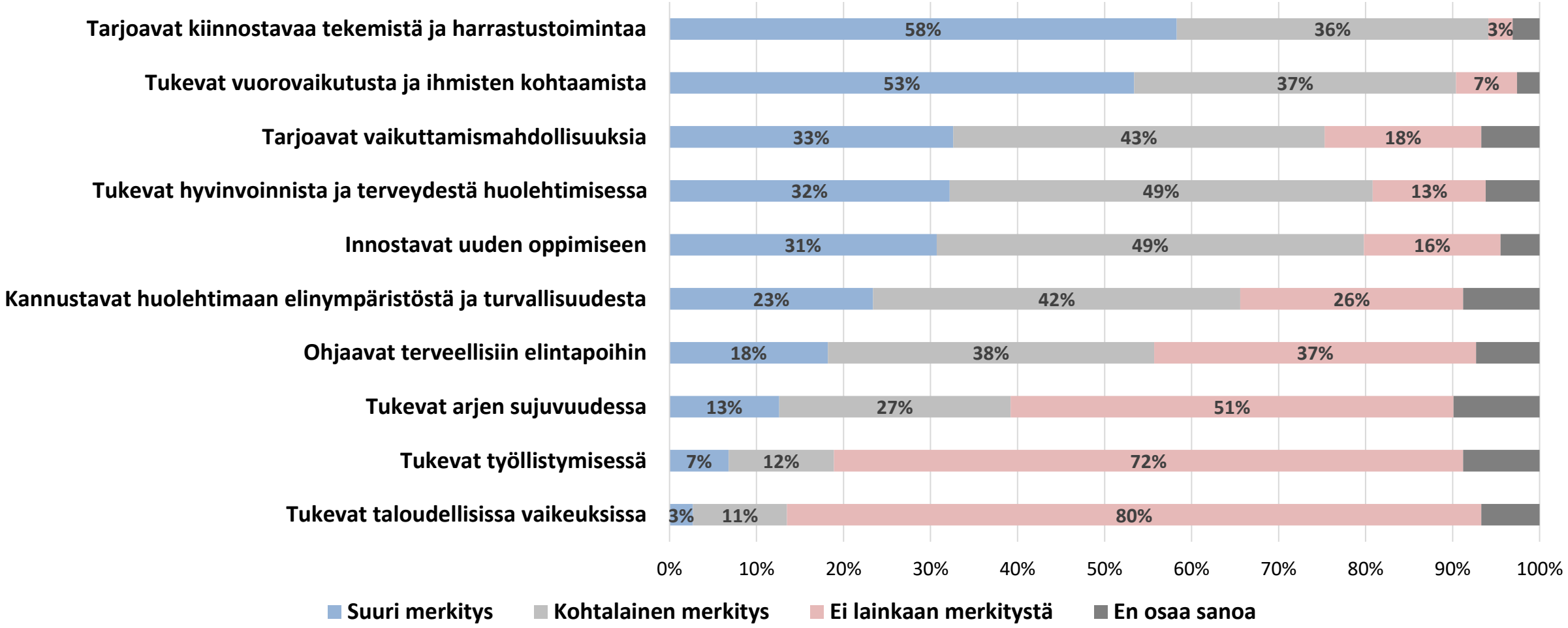

Yhteenveto

YHDISTYKSET HYVINVOINTIA VAHVISTAMASSA

Aikaa lähteä ulos luontoon, lenkille ja polkupyöräretkille, kirjoittaa, laulaa kuorossa, osallistua yhdistyksien ja seurojen toimintaan.

- **Vastaajista 36% (433) kertoo osallistuvansa yhdistysten toimintaan.**

- **Vastaajista 15% kokee, että mahdollisuudella osallistua yhdistys-, järjestö- tai asukastoimintaan on suuri merkitys hyvinvoinnille.**

- Yhdistysten ja järjestöjen merkitys hyvinvoinnille, top 3:
  1. **Tarjoavat kiinnostavaa tekemistä ja harrastustoimintaa**
  2. **Tukevat vuorovaikutusta ja ihmisten kohtaamista**
  3. **Tarjoavat vaikuttamismahdollisuuksia**

- Oman elämän muutostarpeet, joihin yhdistyksiltä toivotaan apua:

  digitaitoihin, harrastuksiin ja osallistumiseen, yhteisöllisyyteen sekä vaikutusmahdollisuuksiin

- **Yhdistystoimintaan osallistuvilla on keskimäärin korkeampi osallisuuden kokemus.** Osallisuuden kokemus painottui erityisesti seuraavissa:
  - Päivittäiset tekemiset ovat merkityksellisiä
  - Tärkeään ryhmään tai yhteisöön kuuluminen
  - Elämän tunteminen tarkoituksellisena
  - Vaikutusmahdollisuus elinympäristön asioihin

ASUINPAIKKA ja TURVALLISUUDEN TUNNE

Tyytyväisyys omaan asuinpaikkaan

Vastaajien määrä: 1214

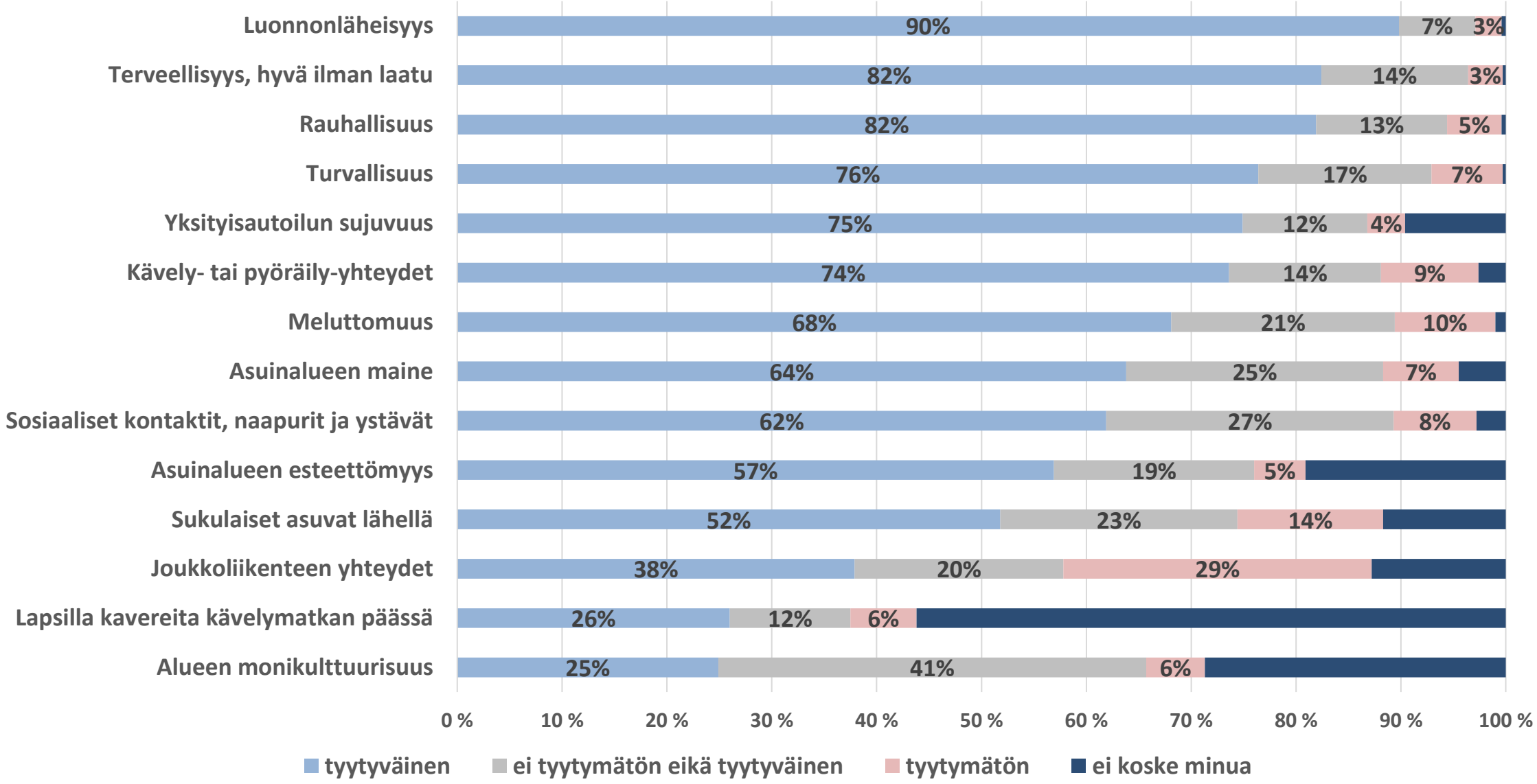

Turvallisuuden tunnetta vahvistavat tekijät

Vastaajien määrä: 1214

1. IHMISSUHTEET JA YHTEISÖLLISYYS 53%
2. HENKILÖKOHTAINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA TOIMEENTULO 51%
3. ASUINYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS 49%
4. POLIISIN LÄSNÄOLO ALUEELLA 31%
5. TIETO, MISTÄ SAA TARVITTAESSA APUA 30%
6. LIIKENNETURVALLISUUS 30%

JULKISEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN VÄHENEMINEN 27%
RIKOSTEN TORJUNTA 26%
KATUJEN KUNNOSSAPITO JA PANOSTUKSET ESTEETTÖMYYTEEN 25%
NAAPURIAPU 24%
SUVAITSEVAISUUS 23%
PELASTUSLAITOKSEN LUOTETTAVA TOIMINTA 22%
HYVÄT HENKILÖKOHTAISET TAIDOT ONNETTOMUUKSIEN ENNALTAEHKÄISEMISESSÄ JA ONNETTOMUUSTILANTEISSA TOIMIMISESSA 20%
TEKNISET APUVÄLINEET (kuten kännykkä, turvapuhelin, hälytyslaitteet) 19%
OSALLISTUMIS- JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET 13%
KODIN OLOSUHTEET kuten esteettömyys, paloturvallisuus 12%
LAINSÄÄDÄNNÖN TIUKENTAMINEN 6%
JÄRJESTÖILTÄ, YHDISTYKSILTÄ JA SEURAKUNNILTA SAATAVA TUKI 4%
RUOKA-APU 4%
MUU, MIKÄ 3% (sis. terveyspalvelut, liikenne, nuorten kokoontumismahdollisuudet, huumeiden käyttäjät, oma asenne, valtion holhouksen välttäminen)

Mitkä asiat vahvistaisivat turvallisuuden tunnettasi?

Valitse enintään viisi tärkeintä asiaa.

Asuinpaikan vaikutus turvallisuuden tunteeseen

TURVALLISUUDEN TUNNETTA VAHVISTAVAT TEKIJÄT SUHTEESSA VASTAAJAN ASUINPAIKKAAN:
(1214 vastaajaa)

HAJA-ASUTUSALUEIDEN ASUKKAAT:

- **Pelastuslaitoksen luotettava toiminta (30%)**
- **Naapuriapu (32%)**

KUNTAKESKUKSEN ASUKKAAT:

- **Poliisin läsnäolo alueella (46%)**

LÄHIÖN ASUKKAAT:

- **Asuinympäristön turvallisuus (55%)**
- **Rikosten torjunta (30%)**

KAUPUNGIN KESKUSTAN & LÄHIÖN ASUKKAAT:

- **Julkisen päihteiden käytön väheneminen (35%)**

Tarkasteltu eroavaisuuksia turvallisuuden tunnetta vahvistavissa asioissa vastaajien asuinalueen mukaan.

Yhteenveto

ASUINPAIKKA JA TURVALLISUUDEN TUNNE

Turvallisuuden tunne koskien työtä ja taloudellista tilannetta.

Turvallinen ja vakaa parisuhde.

Turvallisuuden tunne, joka tulee erilaisuuden hyväksymisestä.

❑ **3 yleisintä asiaa, joihin vastaajat olivat tyytyväisiä asuinpaikassaan**

1. **Luonnonläheisyys (90%)**
2. **Terveellisyys ja hyvä ilmanlaatu (82%)**
3. **Rauhallisuus (82%)**

❑ **3 asiaa, jotka vahvistaisivat vastaajien turvallisuuden tunnetta eniten**

1. **Ihmissuhteet ja yhteisöllisyys (53%)**
2. **Henkilökohtainen taloudellinen tilanne ja toimeentulo (51%)**
3. **Asuinympäristön turvallisuus (49%)**

❑ **Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavissa tekijöissä on havaittavissa paikallisuuden eri tasot ja ilmiöt.**

❑ **Turvallisuuden tunnetta vahvistaa monipuolisesti niin viranomaisten ja palveluiden lisäksi myös yhteisön ja yksilön oma toiminta.**

- Hyvät henkilökohtaiset taidot onnettomuuksien ennaltaehkäisemisessä ja onnettomuustilanteissa koettiin lähes yhtä merkittäväksi (20%) kuin pelastuslaitoksen luotettava toiminta (22%).

ILMASTONMUUTOS JA KESTÄVÄ KEHITYS

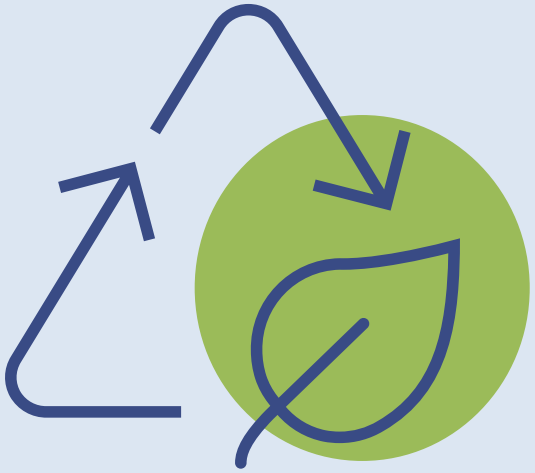

Kuinka paljon tunnet huolta ihmisestä johtuvasta ilmastonmuutoksesta?

Vastaajien määrä: 1214

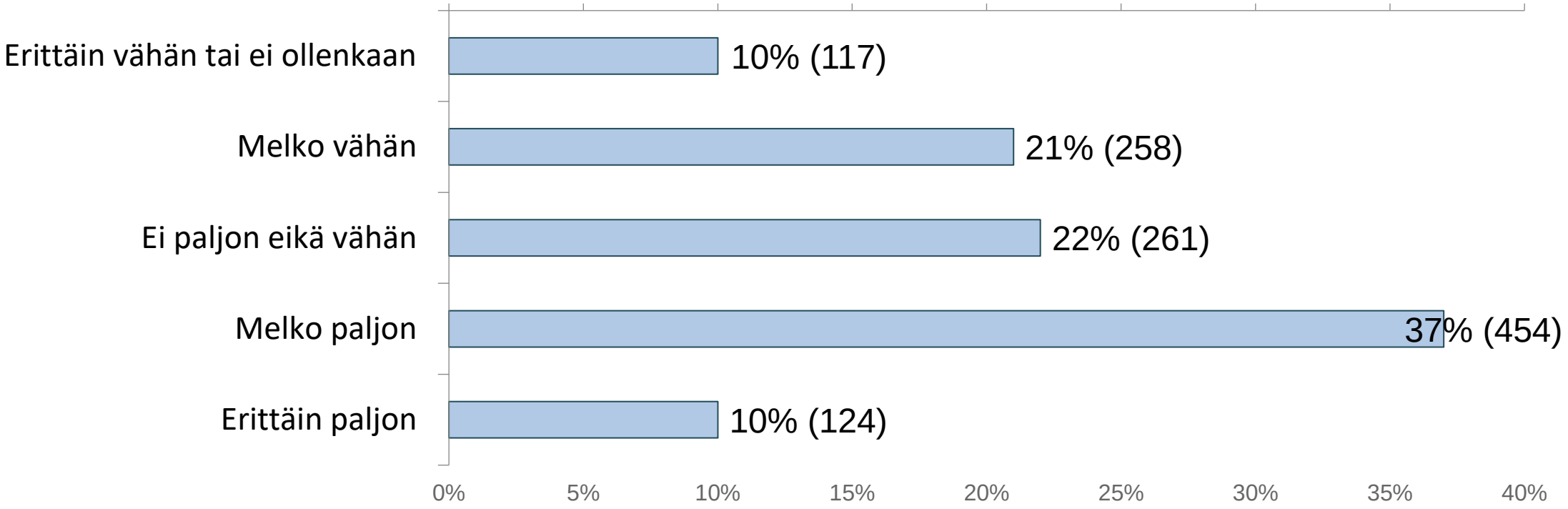

Voit halutessasi kertoa, minkälaista huolta koet ilmastonmuutoksesta.

Vastausten määrä: 241

TEEMAT:	
1 JULKISET TOIMET JA PÄÄTÖKSET (86)	globaalit/kansalliset/paikalliset toimet - päättäjät - riittämättömät vs. kohtuuttomat keinot
2 SEURAUKSET JA ÄÄRI-ILMIÖT (78)	monimuotoisuuden väheneminen, katastrofit, vuodenajat, levottomuus, arvaamattomuus, maailmanloppu
3 TUNNEILMAISUJA (68)	pelko, ahdistus, voimattomuus, hätä, suru, turvattomuus, stressi, huono omatunto, eettiset ristiriidat
4 YKSILÖN VASTUU JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET (57)	keinot riittämättömiä, onko varaa ekologisiin valintoihin, välinpitämättömyys, ristiriita oman ja ympäristön edun välillä
5 HUOLI TULEVISTA SUKUPOLVISTA (40)	tulevat sukupolvet, lapset, lapsenlapset, valittu lapsettomuus
KIERTOTALOUS (17)	kertakäyttökulttuuri, jätehuolto, kierrätys, roskaaminen
YHTEISTYÖN TARVE/PUUTE (15)	yhdessä toimiminen, Suomi ei voi vaikuttaa yksin, globaali yhteistyö
RUOANTUOTANTO JA MAATALOUS (15)	elinkeinon vaikeutuminen, ruoan riittäminen, syyllistäminen
YKSITYISAUTOILU (14)	rajoitetaan liikaa, sähköautot, huonot julkiset liikenneyhteydet
KRITIIKKI ja KYSEENALAISTAMINEN (13)	turhaa, ei liity itseen, elämä tehdään vaikeaksi
UUTISOINTI JA MEDIA (5)	uutiset, media, dokumentit

Voit halutessasi kertoa, minkälaista huolta koet ilmastonmuutoksesta.

Vastausten määrä: 241

Mielestäni julkinen hallinto tekee liian vähän konkreettisia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. 1

Minkälainen maailma/luonto on enää jäljellä omille lapsille ja heidän lapsilleen. Luonnon monimuotoisuus on suuri rikkaus, luonnonvaroja kulutetaan loppuun hurjaa vauhtia, eläin- ja kasvilajeja katoaa, luonto ja meret täynnä jätteitä yms. Surullista! 2 3 5

Riittääkö mikään, mitä yksittäinen ihminen voi tehdä. On surkeaa huomata, että yllättävän monet ihmiset eivät katso asian koskevan heidän elintapojaan ja käyttäytymismallejaan. 4

Paljon melua tyhjästä, meillä täällä ollaan liikaa pilkun viilaajia ja surraan tyhjästä. Suuret valtiot eivät laita tikkuakaan ristiin asian parantamiseksi, tämä tympii.

En koe huolta ilmastomuutoksesta, koska olen tehnyt ja teen voitavani valinnoillani ja kierrätyksellä.

Ympäristöystävällisyyden ja kestävän kehityksen edistäminen

Vastaajien määrä: 1200

VIISI YLEISINTÄ TEKOA, JOITA VASTAAJAT OVAT VALMIITA TEKEMÄÄN:

1. **JÄTTEIDEN LAJITTELU, KIERRÄTYS JA JÄTEMÄÄRÄN VÄHENTÄMINEN** (90%)
2. **RUOKAHÄVIKIN VÄHENTÄMINEN SUUNNITTELEMALLA OSTOKSET** (58%)
3. **ENERGIAN JA VEDEN KULUTUKSEN SEURANTA JA VÄHENTÄMINEN KUN MAHDOLLISTA** (44%)
4. **ELÄMINEN YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISESTI JÄTTÄMÄTTÄ JÄLKIÄ YMPÄRISTÖÖN JA KULUTTUMATTA LUONTOA** (42%)
5. **PAIKALLISTEN TOIMIJOIDEN TUOTTEIDEN JA PALVELUIDEN SUOSIMINEN** (37%)

Minkälaisia valintoja olet valmis tekemään edistääksesi ympäristöystävällisyyttä ja kestävää kehitystä?

Valitse enintään viisi tärkeintä asiaa.

Yhteenveto

ILMASTONMUUTOS JA KESTÄVÄ KEHITYS

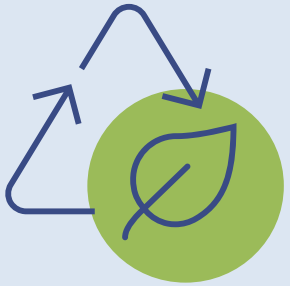

Sitä ei oteta päättäjätasolla tosissaan ja siksi tunnen oloni huolestuneeksi ja mitättömäksi. Ilmastoahdistus on läsnä.

- **47 % vastaajista tuntee melko tai erittäin paljon huolta ihmisestä johtuvasta ilmastonmuutoksesta.**
  - Kunnista Heinolan, Hollolan ja Lahden asukkaat kokivat huolta eniten.
- **Ilmastonmuutoksesta melko paljon huolta koskevien naisten osuus (40%) on suurempi kuin miesten (29%).**
- **241 vastaajaa kuvaili huoltaan ilmastonmuutoksesta. Eniten mainintoja oli seuraavista:**
  1. **Julkiset toimet ja päätökset (86)**
  2. **Seuraukset ja ääri-ilmiöt (78)**
  3. **Tunneilmaisut (68) -** esim. ahdistus, pelko, voimattomuus
- **3 yleisintä tekoa, joita vastaajat ovat valmiita itse tekemään:**
  1. **Jätteiden lajittelu, kierrätys ja jätemäärän vähentäminen (90%)**
  2. **Ruokahävikin vähentäminen suunnittelemalla ostokset (58%)**
  3. **Energian ja veden kulutuksen seuranta ja vähentäminen kun mahdollista (44%)**

HYVINVOINNIN SUUNTA

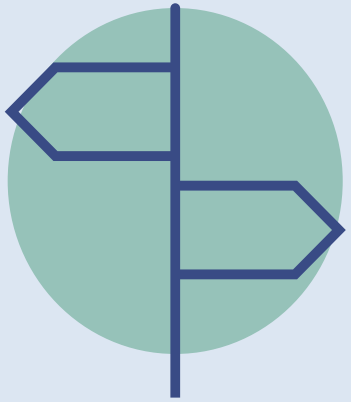

Elämän muutos- ja tuen tarpeet

Vastaajien määrä: 902

1. FYYSINEN KUNTO (448)	I. & II.
2. TERVEYDENTILA (392)	III. & I.
3. NUKKUMINEN TAI VUOROKAUSIRYTMI (312)	I. & II.
4. RUOKAVALIO (310)	I. & II.
5. MIELENI HYVINVOINTI (298)	I. & IV.
TALOUDELLINEN TILANNE (291)	I. & II.
TYÖTILANNE TAI TYÖLLISTYMINEN (238)	I. & II.
DIGITAIDOT (229)	I. & V.
HARRASTUKSET JA OSALLISTUMINEN (211)	I. & V.
IHMISSUHTEET (206)	I. & IV.
OSAAMINEN TAI AMMATTITAITO (181)	I. & II.
ASUINOLOT JA ELINYMPÄRISTÖ (180)	I. & III.
YHTEISÖLLISYYS JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET (122)	I. & V.
KODIN PALOTURVALLISUUS (68)	I. & III.
PÄIHTEIDEN KÄYTTÖ JA MUUT RIIPPUVUUDET (59)	I. & II.

Kenen tai minkä tahon toivot auttavan muutoksessa?

I. **En halua tai tarvitse apua**
II. **En osaa sanoa**
III. Viranomaiset
IV. Läheiset
V. Yhdistys ja järjestöt

Jatkossa kysymyksen asettelua tulisi laajentaa huomioiden yritykset, vertaisryhmät, seurakunnat.

Millaisena näet hyvinvointisi viiden vuoden kuluttua?

Vastaajien määrä: 1214

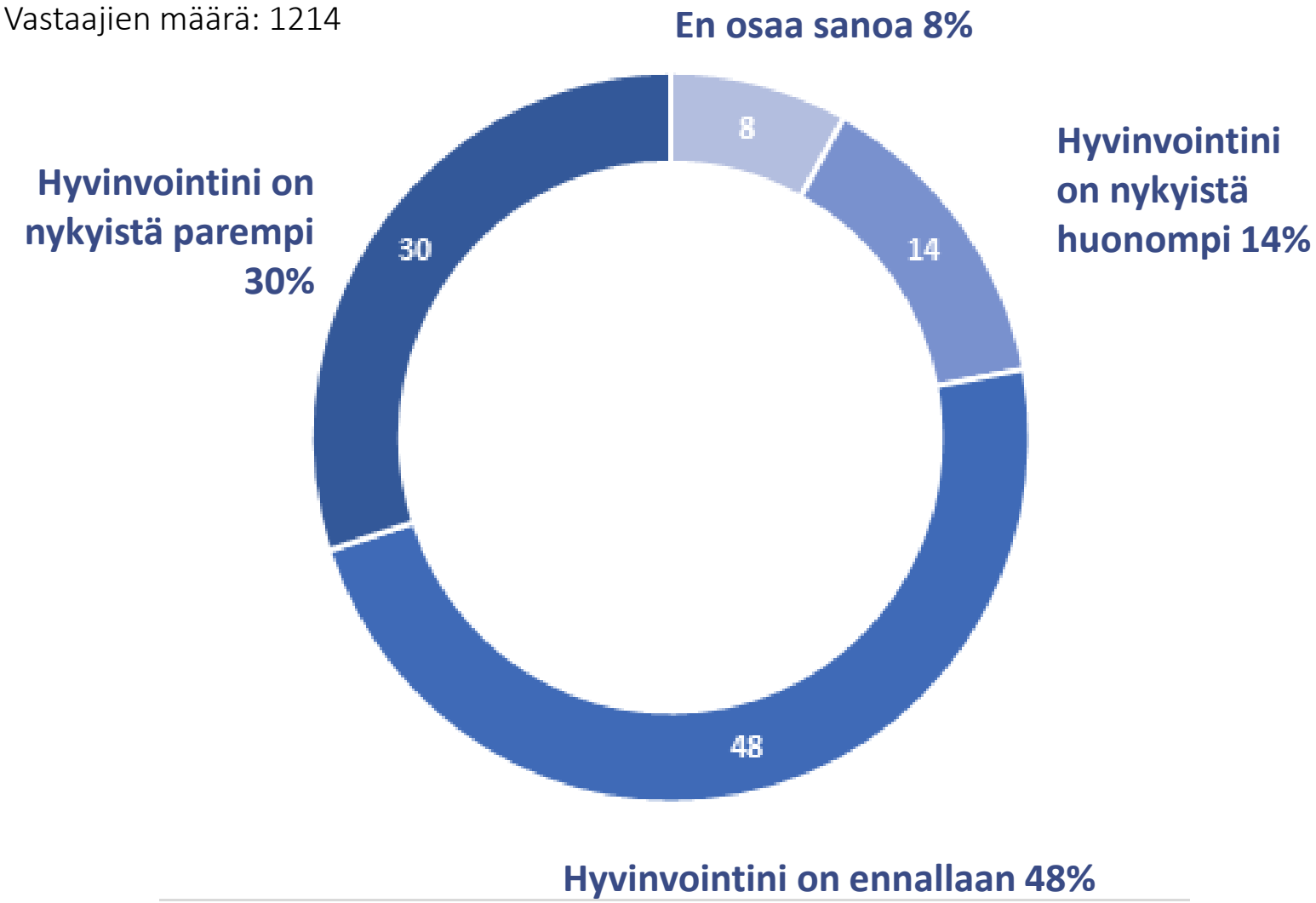

NOSTOJA AVOVASTAUKSISTA -

Muutokseen vaikuttavia tekijöitä:

- *Lapset kasvaneet (enemmän aikaa omaan hyvinvointiin)*
- *Elämäntapamuutos (liikunta, ruokavalio, alkoholi)*
- *Eläkkeelle jääminen*
- *Taloudellinen tilanne*
- *Ikääntyminen*
- *Pitkäaikaissairaudet*

Yhteenveto

HYVINVOINNIN SUUNTA

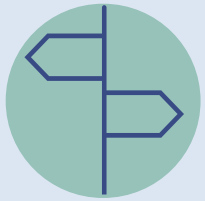

Elämäntapamuutos on tuottanut tulosta, kunto on kohonnut ja syön terveellisemmin.

- **Vastaajat toivoivat muutosta elämässään seuraaviin asioihin, top 5:**

1. **Fyysinen kunto (448)**
2. **Terveydentila (392)**
3. **Nukkuminen tai vuorokausirytmi (312)**
4. **Ruokavalio (310)**
5. **Mielen hyvinvointi (298)**

- **Kysyttäessä keneltä tai miltä taholta elämän muutostarpeisiin toivottiin tukea, yleisimmät vastukset olivat:**
  - En halua tai tarvitse apua
  - En osaa sanoa

- **Vastaajista lähes puolet näkee hyvinvointinsa olevan ennallaan viiden vuoden kuluttua.**
  - 30% ajattelee hyvinvointinsa olevan nykyistä parempi
  - 14% ajattelee hyvinvointinsa olevan nykyistä huonompi

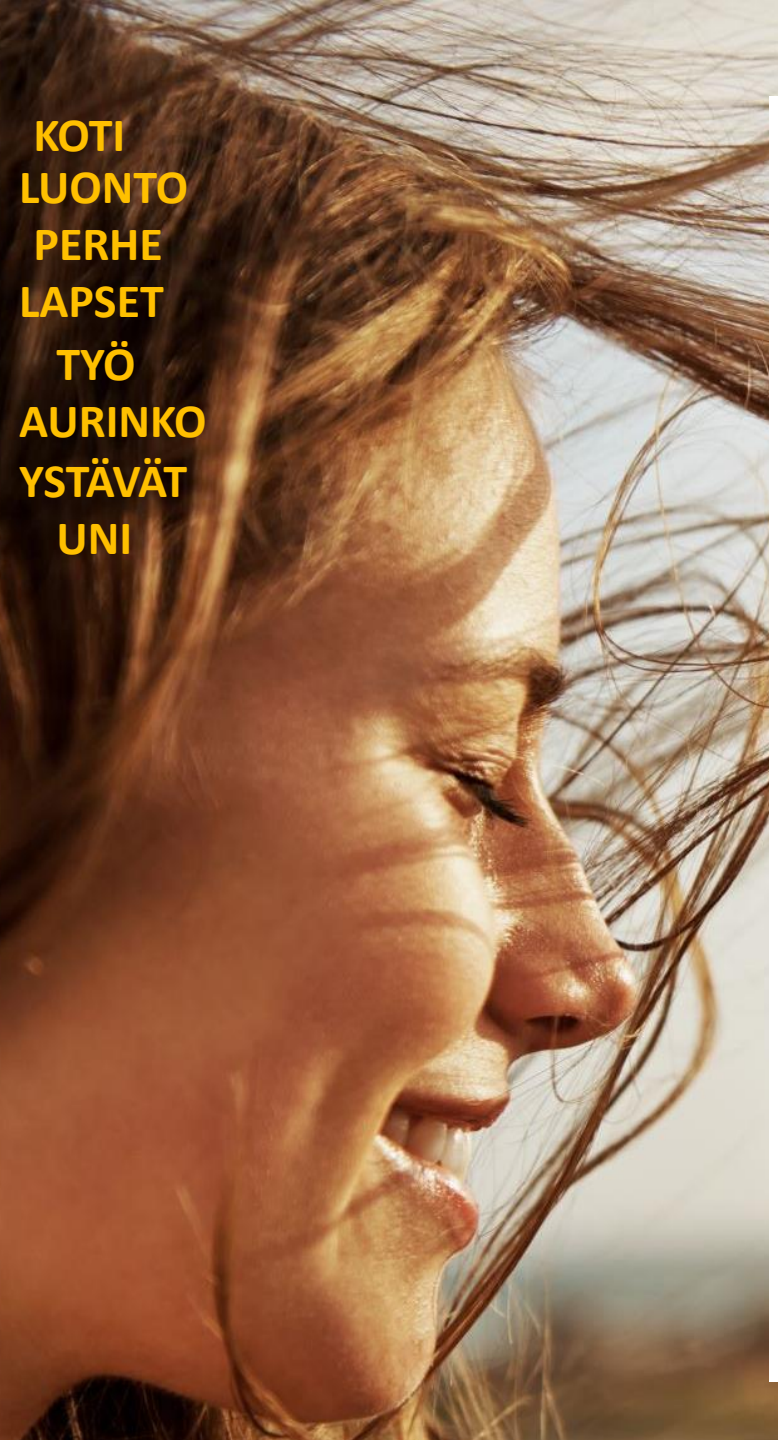

KOTI
LUONTO
PERHE
LAPSET
TYÖ
AURINKO
YSTÄVÄT
UNI

MIKÄ ON TEHNYT SINUT TÄNÄÄN ONNELLISEKSI?

Olen saanut apua
kun minun on huomattu sitä tarvitsevan.

-

Kaunis ilma, hyvä itse tehty ruoka ja sopiva työn määrä.

-

Kaunis maisema työmatkalla ja koiran kanssa aamulla lenkkeillessä, tuleva jooga illalla omalla paikkakunnalla. Vakituinen työ ja hyvät suhteet työpaikan ihmisiin.

-

Tämä kysely - hienoa että kuntalaisia osallistetaan.

Johtopäätökset 1/2

Kyselyn tarkoituksena on ollut asukkaiden äänen kuuleminen ja kokemuksellisesta hyvinvoinnista kertovien tulosten tuottaminen osaksi alueellista tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Päijät-Hämeessä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (hyte) edistämistyötä ohjaa Päijät-Hämeen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma 2021-2025 . Kyselyn tulokset ovat osaltaan tehneet asukkaiden kokemusta näkyväksi suunnitelmassa.

Päijät-Hämeen koulutustaso ja työllisyysaste ovat alueella yleisesti tunnistettuja ja usein esiin nostettuja haasteita. Osaamistason nostaminen ja työpaikkojen lisäämistä tukeva elinvoimapolitiikka ovat edelleen tärkeitä asioita, mutta hyvinvointia on syytä tukea myös kaikenikäisten asukkaiden osallisuuden kokemusta vahvistamalla. Osallisuudella voidaan tutkitusti vahvistaa asukkaiden hyvinvointia. Asukkaiden osallisuuden toteutumista olisi myös jatkossa hyvä mitata säännöllisesti osallisuusindikaattorilla (Sokra osallisuusindikaattori © Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2019)

Kyselyn vastanneista lähes kolmasosa kertoi jonkin asian vaikeuttavan heidän työelämäänsä osallistumista. Sekä työssä olevilla että työttömillä oli samankaltaisia haasteita työelämään osallistumisessa. Työhyvinvointiin panostaminen on yksi merkittävimmistä keinoista edistää työikäisen väestön hyvinvointia ja jaksamista muuttuvassa työelämässä ja sen vaatimuksissa.

Yhdistystoimintaan osallistumisella näyttäisi olevan vahva yhteys ihmisten osallisuuden kokemukseen. Yhdistystoiminnalla on merkittävä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä palvelutuottajana että osallisuuden kokemuksen vahvistajana. Tämä tulee tunnistaa myös tulevien hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteissa.

Johtopäätökset 2/2

Perinteisesti turvallisuudella on tarkoitettu riskien ja uhkien poissaoloa, kuten rikollisuus ja onnettomuudet. Nykyisin turvallisuuden käsitys on kuitenkin laajentunut ja kattaa muun muassa kuinka eri ilmiöt on koettu. Yksiselitteistä määrittelyä haastaa myös se, että turvallisuudesta puhuttaessa eri asiat painottuvat yhteiskunnallisessa keskustelussa heijastaen kulloinkin omaa aikaansa ja paikallista todellisuutta. (Sisäisen turvallisuuden strategia) Kyselyn vastaajat kokivat heidän turvallisuuden tunnetta vahvistavan eniten ihmissuhteet ja yhteisöllisyys, toimeentulo sekä asuinympäristön turvallisuus.

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemusta voidaan vahvistaa tukemalla asukkaiden omaa toimijuutta. Keinoja tähän ovat mm. viranomaisten tuottama ohjaus, neuvonta ja viestintä. Aineistossa vastaajien oma toimijuus nousi esille etenkin turvallisuuteen, kestävään kehitykseen ja oman hyvinvoinnin suuntaan liittyvissä kysymyksissä. Hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden rinnalla asukkaalle tulee tarjota keinoja ja mahdollisuuksia edistää itse omaa hyvinvointiaan ja vaikuttaa oman elämänsä suuntaan.

Päijäthämäläiset näyttäisivät luottavan tulevaisuuteen. Kuitenkin vuoden 2008 hyvinvointibarometrin tuloksiin verrattaessa vastaajien näkemys oman hyvinvointinsa kehityksen suunnasta näyttäisi muuttuneen entistä polarisoituneemmaksi. Vuoden 2021 tuloksissa niiden vastaajien osuus, jotka kokevat että oma tilanne pysyy ennallaan, määrä on huomattavasti vähentynyt verrattuna runsaan vuosikymmenen takaiseen tilanteeseen. Myös koronapandemian on tulkittu osaltaan vaikuttaneen yleiseen polarisaatiokehitykseen.

Kysely tavoitti 1 214 päijäthämäläistä, mutta jatkossa vastaajien määrää on hyvä saada suuremmaksi kyselyn käytettävyyttä ja vastaajaystävällisyyttä parantamalla sekä markkinointia lisäämällä. Tiedolla johtamisen näkökulmasta kysely olisi hyvä toteuttaa säännöllisesti yhteistyössä kuntien kanssa. Tulosten esittelyä ja yhdessä työstämistä asukkaiden kanssa on syytä jatkaa tulosten rikastamiseksi sekä yksilön oman toiminnan ja palveluiden kehittämiseksi.

Kiitos

Vastaajille
Yhteistyökumppaneille
Sinulle

LISÄTIETOJA:

Kirsi Kuusinen-James, johtaja
kirsi.kuusinen-james@phhyky.fi
Sosiaalialan osaamiskeskus Verso

YHTEENVEDON OVAT KOONNEET:

Soili Saikkonen, asiantuntija
Hanna Ruokamo, asiantuntija
Sosiaalialan osaamiskeskus Verso

päijät sote

Sosiaalialan osaamiskeskus
Verso -liikelaitos

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
The Regional Council of Päijät-Häme

LIITE 1. - Kysymysten valintaprosessi

Tavoitteena laaja-alainen näkökulma hyvinvointiin

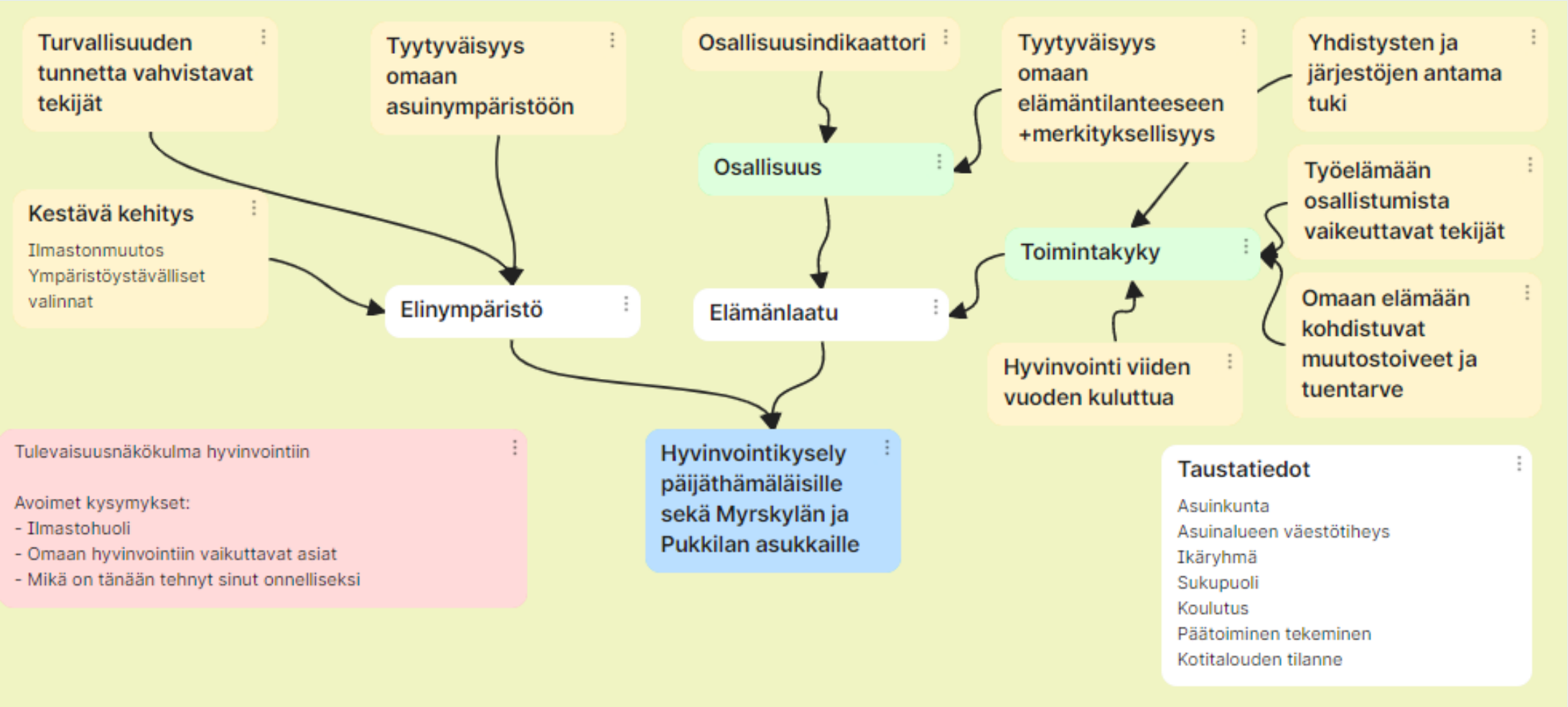

Taustamuuttujat 1/3 - KUNTA, IKÄ, SUKUPUOLI

VASTAAJAMÄÄRÄ JA VASTAAJIEN OSUUS KUNNITTAIN KAIKISTA VASTANNEISTA				
Kunta	**Kyselyyn vastanneiden määrä ja osuus kaikista vastanneista**		**Kunnan väkiluku ja osuus päijäthämäläisisä***	
	Vastaaja- määrä	%	Väkiluku	%
Asikkala	**85**	**7,0**	8 083	3,9
Hartola	**36**	**3,0**	2 697	1,3
Heinola	**71**	**5,8**	18 667	9,0
Hollola	**130**	**10,7**	23 410	11,3
Iitti	**58**	**4,8**	6 711	3,3
Kärkölä	**38**	**3,1**	4 368	2,1
Lahti	**603**	**49,7**	119 823	58,1
Orimattila	**90**	**7,4**	16 003	7,8
Padasjoki	**34**	**2,8**	2 896	1,4
Sysmä	**62**	**5,1**	3 657	1,8
Jokin muu	**7**	**0,6**		0,0
Yhteensä	**1 214**	**100**	206 315	100

* Väestön tunnusluvut kunnittain 2019, Päijät-Häme -Väestö, Kevät 2020

VASTANNEIDEN IKÄRYHMÄT		
Ikäryhmä	**Vastaajamäärä**	**%**
18-24 -vuotiaat	58	4,8
25-44 -vuotiaat	446	36,7
45-64 -vuotiaat	577	47,5
65-74 -vuotiaat	113	9,3
yli 74 -vuotiaat	19	1,6
Yhteensä	1 214	100

VASTANNEIDEN SUKUPUOLI		
Sukupuoli	**Vastaajamäärä**	**%**
Mies	282	23,2
Nainen	908	74,8
Muu	6	0,5
En halua sanoa	18	1,5
Yhteensä	1 214	100

Taustamuuttujat 2/3 - KOULUTUS, PÄÄASIALLINEN TOIMINTA

VASTANNEIDEN KOULUTUS		
Koulutustaso	**Vastaajamäärä**	**%**
Kansakoulu/keskikoulu/peruskoulu on jäänyt kesken	11	0,9
Kansakoulu/keskikoulu/peruskoulu	51	4,2
Ammattikurssi/työn ohessa saatu koulutus	15	1,2
Ammattikoulu- tai opistotason tutkinto ml. näyttötutkinnot	439	36,2
Ammattikorkeakoulututkinto/alempi korkeakoulututkinto	412	33,9
Vähintään ylempi korkeakoulututkinto	258	21,3
Jokin muu	28	2,3
Yhteensä	1 214	100

VASTANNEIDEN PÄÄASIALLINEN TOIMINTA		
Pääasiallinen toiminta	**Vastaajamäärä**	**%**
Ansiotyössä	817	67,3
Yrittäjä	36	3,0
Opiskelija	46	3,8
Työtön	92	7,6
Eläkkeellä	172	14,2
Äitiys-/vanhempainvapaa tai hoitovapaa	11	0,9
Kotiäiti tai -isä	2	0,2
Jokin muu	38	3,1
Yhteensä	1 214	100

Taustamuuttujat 3/3 - ASUINMUOTO, ASUINPAIKKA

VASTANNEIDEN ASUINMUOTO		
	Vastaajamäärä	%
Asun yksin	270	22,2
Asun vanhempani tai vanhempieni kanssa	21	1,7
Olen yksinhuoltaja	39	3,2
Olen yhteishuoltaja	36	3,2
Avo- tai aviopari, ei lapsia	363	29,9
Avo- tai aviopari ja lapsia	456	37,6
Asun useamman aikuisen kotitaloudessa esim. kimppa-asunto, opiskelija-asuntola	10	0,8
Jokin muu	19	1,6
Yhteensä	1 214	100

VASTANNEIDEN ASUINPAIKKA		
	Vastaajamäärä	%
Kaupungin keskusta	184	15,2
Lähiö/esikaupunki	484	39,9
Kuntakeskus	163	13,4
Muu taajama/maalaiskylä/kyläkeskus	190	15,6
Maaseutu/haja-asutusalue	193	15,9
Yhteensä	1 214	100

Vastaajien tyytyväisyys hyvinvointitekijöihin

- merkitys omalle hyvinvoinnille

Vastausten määrä: 1214

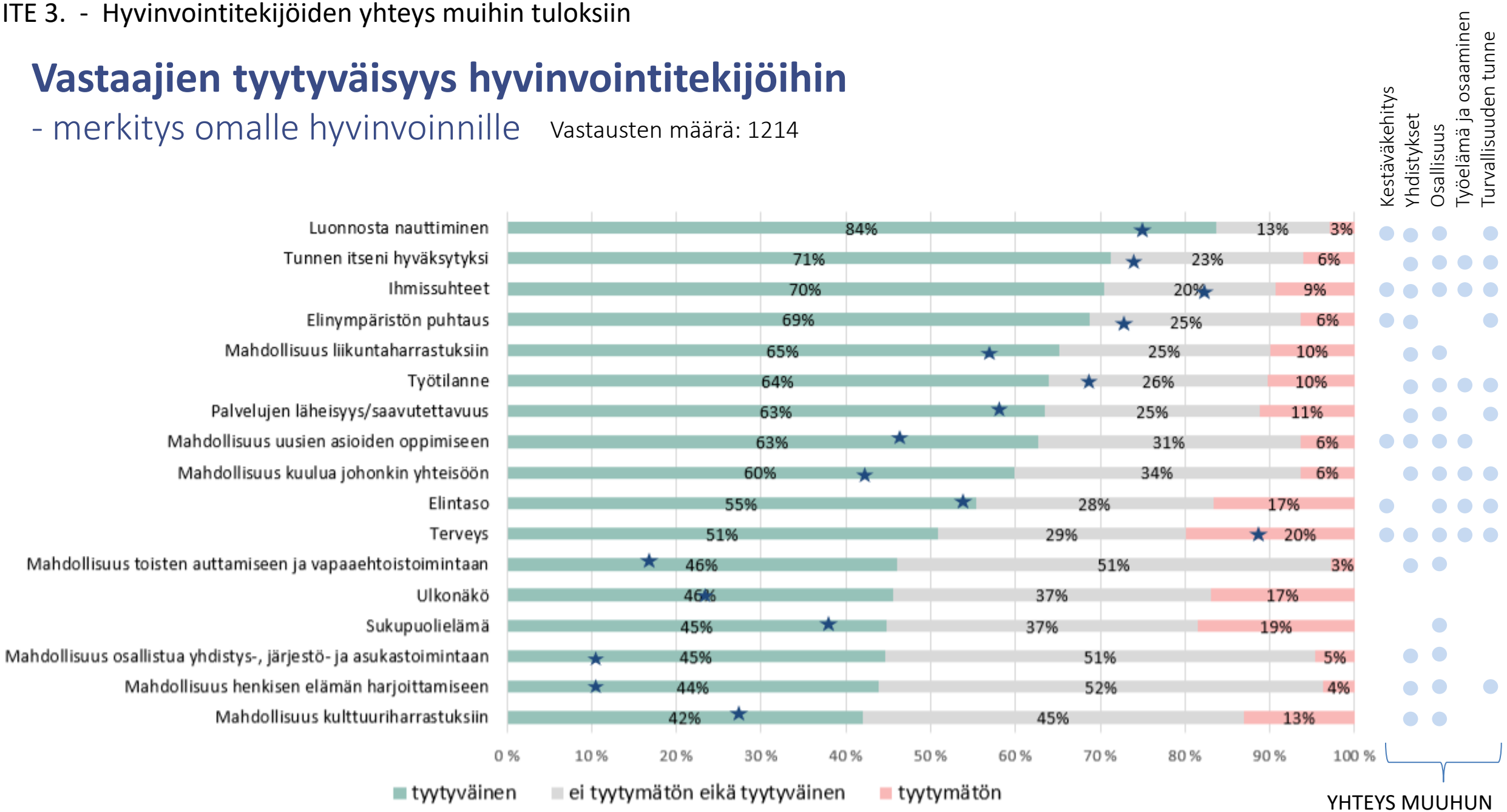

★ = hyvinvointitekijän merkitys omalle hyvinvoinnille